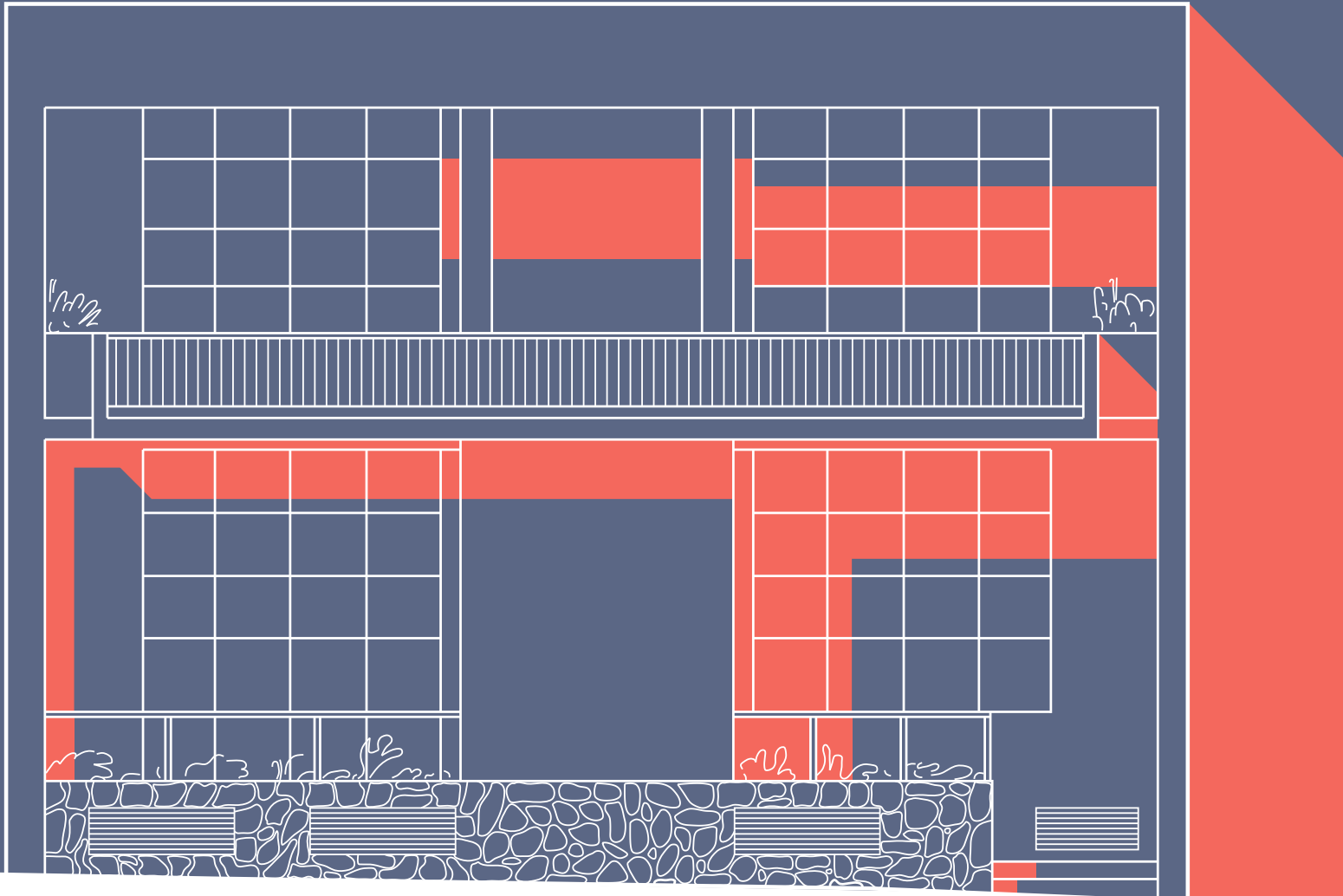

UNIO DE COOPERADORS

RECUPERACIÓ URBANA I TRANSFORMACIÓ D'USOS DE L'EDIFICI UNIO DE COOPERADORS DE GAVÀ

PLA DE PARTICIPACIÓ

PLA DE PARTICIPACIÓ

MARC GENERAL DEL PLA DE PARTICIPACIÓ D'UNIÓ DE COOPERADORS

1. Els Objectius

- Objectiu General
- Objectius específics

2. Els principis rectors

- Contextualització
- Definir unes regles de joc
- La participació com a procés
- Igualtat, transformació i aprenentatge col·lectiu
- Respectar els temps, cures i afectes
- Adecuació dels mètodes de participació
- Transparència
- A participar s'aprèn participant

3. Els retorns de la participació

4. Els indicadors

5. Les Metodologies participatives

- La negociació urbana
- Els canals de difusió, ciutadania i participació (DCP)

6. Els Espais de participació

- Espais presencials
- Espais digitals

7. Els Instruments de Participació

8. Els AGENTS de participació

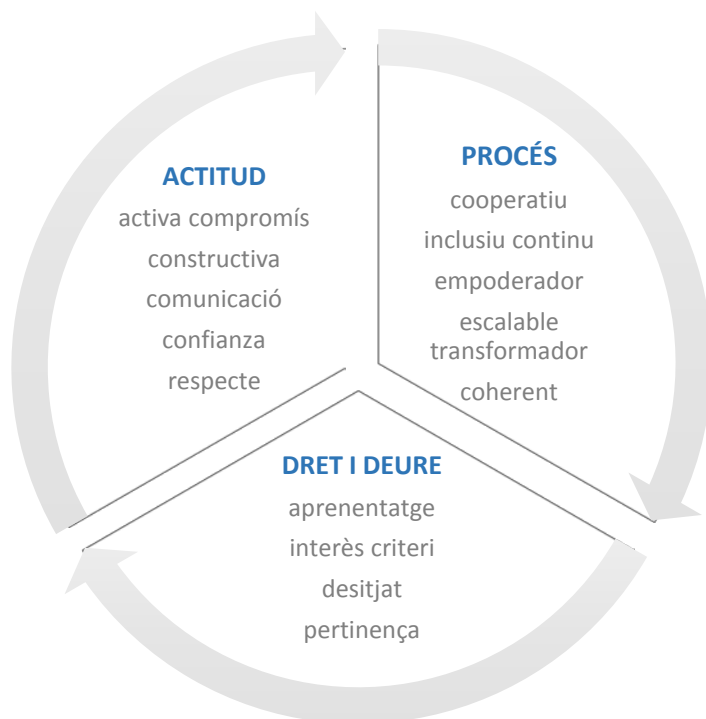
- Premisses a tenir en compte
- Quina és la tipologia general d'agents

Aquest document recull les bases conceptuals i la metodologia del procés de participació ciutadana en la recuperació i transformació d'usos de l'equipament d'Unió de Cooperadors de Gavà. Establir inicialment les regles de joc esdevé imprescindible com a guia del procés i ajuda al bon funcionament del mateix.

Què és la participació ciutadana

Davant un sense fi de definicions, intentem acotar els elements prioritaris tenint en compte l'objecte del projecte:

- És un dret i un deure que permet exercir la ciutadania des d'una actitud activa, desitjada, responsable i compromesa.
- És un procés d'aprenentatge personal i col·lectiu perquè permet l'adquisició d'habilitats, el compartir coneixements i experiències des de l'escola activa, el diàleg, la igualtat i el respecte a la diversitat, transforma les relacions i genera valor públic.
- És un compromís democràtic de coresponsabilitat en el disseny i la gestió del que és públic i que possibilita la innovació social.
- Són espais de trobada on construir un projecte compartit. Són espais de deliberació i concertació que propicien el debat, el pensament i la reflexió, amb un objectiu comú i compartit, dissenyant les solucions, estratègies i accions de forma col·lectiva i acordada.
- Són instruments que reforcen la cohesió i el capital social de la ciutat, el sentiment de pertinença i la coresponsabilitat.

<p>NO ÉS UNA MODA</p>	<p>NO HA DE SER UNIDIRECCIONAL</p>	<p>NO HA DE SER UN ACTE DE MAQUILLATGE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • no és màrketing ni publicitat • no és cultura d'opinió • no és quelcom elitista ni burocràcia • no és quelcom inventat per l'administració • no és una assemblea • no és propietat de ningú 	<ul style="list-style-type: none"> • no és què hi ha del meu tema • no és demanar ni donar opinió • no és preguntar o respondre preguntes exclusivament • no és una espera passiva • no és esperar que em donin la raó 	<ul style="list-style-type: none"> • no és una maniobra política • no és manipulació • no és un exercici d'aparador • no és progaganda <ul style="list-style-type: none"> • no és clientelisme • no és populisme
<p>NO ÉS UNA COSA ESPONTÀNIA</p>	<p>NO ÉS GENERAR DESEQUILIBRIS</p>	<p>NO ÉS SIMPLE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • no és un procés sense normes • no és un acte concret i puntualç • no és un procés sense objectius i límits clars • no és generar falses expectatives 	<ul style="list-style-type: none"> • no és una concessió ni una imposició • no és una relació de poder ni és delegar • no és justificar decisions ja preses • no és la recerca de consens de forma obsessiva 	<ul style="list-style-type: none"> • no és una invitació abstracta • no és simple, és complex • no és una finalitat, és un procés • no són monosílabs, és conversa i contrast • no és un objectiu, és la forma com arribem a l'objectiu • no és unidireccional, és grupal

MARC GENERAL DEL PLA DE PARTICIPACIÓ D'UNIÓ DE COOPERADORS

El Marc del procés de participació el definim amb els objectius, els principis rectors, els retorns i la metodologia. Permeten determinar el funcionament del procés.

1. Els Objectius

Objectiu General

- Establir les bases de deliberació i concertació per a una estratègia compartida en la recuperació i transformació d'usos d'Unió de Cooperadors com a Espai Públic de Noves Economies i Cohesió Social en el marc d'un Desenvolupament Urbà Sostenible, Intel·ligent i Integrador.

Objectius específics

- Crear espais de pensament, reflexió, debat i proposta per a la construcció col·lectiva de les bases i estratègies de l'espai públic d'Unió de Cooperadors.
- Enfortir els processos de deliberació i concertació ciutadana.
- Guanyar en capacitats, habilitats i empoderar el capital social de la ciutat.
- Implicar la ciutadania amb un projecte de ciutat així com la identificació de la població amb l'espai públic d'Unió de Cooperadors.

2. Els principis rectors

CONTEXTUALITZACIÓ

Abans de començar qualsevol procés cal definir tant els actors que van a participar en ell, com les relacions entre ells i els espais de participació existents. Realitzar un bon mapa d'agents o un bon sociograma, detectar els conflictes existents i treballar-los abans de començar qualsevol procés pot ser una bona manera d'establir les bases per a un procés reeixit.

DEFINIR UNES REGLES DE JOC

Els objectius, retorns i límits han d'estar clars des del principi. D'aquesta forma ens evitem generar falses expectatives. La comunitat que participa ha de tenir clar en què va a participar, com ho farà, per a què invertir el seu temps. Aquestes normes poden estar determinades prèviament o les podem construir col·lectivament si existeix la possibilitat. En aquest sentit, explicitar les pors i els dubtes de la comunitat que es deriven dels límits del procés és un bon exercici per, una vegada assumits, poder pensar en maneres de fer-los front.

LA PARTICIPACIÓ COM A PROCÉS

En la participació és important estar pendent del propi desenvolupament i de les situacions canviants que es van produint. Cal tractar d'avaluar i corregir els passos que es donen, fins i tot en qüestió de minuts (què fem si a una activitat programada ve poca gent?). Hem d'avaluar, ser crítics amb el que s'està fent i plantejar com reconduir situacions o conflictes que es generin.

IGUALTAT, TRANSFORMACIÓ I APRENENTATGE COL·LECTIU

La participació també ha de ser un procés mitjançant el qual desenvolupar les nostres capacitats socials en termes d'igualtat. Una eina per transformar les relacions de poder preexistents des d'una perspectiva d'equitat i justícia social. Com a procés d'aprenentatge i presa de consciència, és necessari que es fomenti l'escolta activa, el respecte i la tolerància. Com a eina de transformació, cal entendre la participació com la gestió del conflicte i, en la mesura del possible, com a manera de trobar solucions compartides (encara que no sempre és possible).

RESPECTAR ELS TEMPS, CURES I AFECTES

Hem de ser molt cautelosos amb el temps de les persones que participen, ja que és un ben molt preuat. A més, hem de pensar la participació des d'una perspectiva que respecti també la

conciliació amb la vida professional i familiar. Així mateix, cal tractar de conrear els afectes entre la comunitat per permetre relaxar tensions i enfortir els llaços interns de la mateixa.

ADECUACIÓ DELS MÈTODES DE PARTICIPACIÓ

La difusió, els canals i les dinàmiques han d'estar adequades al context sociocultural i territorial. Una bona transmissió i l'adequació dels formats de participació en la comunitat (incorporant elements lúdics que la facin atractiva a la població, per exemple).

TRANSPARÈNCIA

Com qualsevol acció democràtica, la participació ha de complir amb uns estàndards de transparència: qualsevol persona pugui veure aquesta informació i que aquesta sigui fàcilment comprensible i accessible.

A PARTICIPAR S'APRÈN PARTICIPANT

La participació és, abans de res, acció. Però és una praxi sobre la qual, lamentablement, manca experiència. L'única manera de generar o augmentar la cultura participativa és posant-la en pràctica: perdent la por a impulsar processos i a participar en ells, perdent la por a equivocar-nos (sempre ho farem), però amb la certesa que en tots els errors en els quals puguem incórrer, ho farem de forma col·lectiva i també compartirem el camí en la cerca de la solució.

3. Els retorns de la participació

La Participació no és positiva ni productiva si no hi ha un retorn visible. Les persones que hi participen, i la comunitat en general, han de veure els resultats de la seva participació i implicació de temps i dedicació. És el que anomenem com a retorns:

- Com a resultat del procés s'obtidran i sistematitzaran tota una sèrie d'elements que constituïran les bases de l'estratègia de la recuperació, usos i gestió d'Unió de Cooperadors.
- Els diferents documents (actes, informes, propostes,...) que es generin es recolliran en el Pla de Participació. Seran públics i accessibles a través de la web.

Hi ha una tota una sèrie de retorns intangibles, però de suma importància que cal valorar i visualitzar:

- Es genera comunitat i continuïtat en les fases posteriors de recuperació de l'edifici: rehabilitació dels espais, posada en funcionament i gestió.
- Possibilita el fet de treballar amb altres persones amb interessos i visions diferents que enriqueixen el debat i la reflexió.
- Possibilita treballar amb persones enteses en els àmbits que ens ocupa: espai públic i equipaments públics, gestió compartida d'espais públics, noves economies (economia cooperativa, social, circular, responsabilitat social, consum energètic, projectes emprenedors, innovació,...).
- Permet aprofundir de forma col·lectiva en una nova governança del que és públic.

4. Els indicadors

Com a procés no es pot obviar els mecanismes d'avaluació. Els indicadors permeten avaluar, i reconduir si és necessari, els objectius i mecanismes, així com una valoració per a altres projectes i plans de participació ciutadana.

Indicadors quantitatius:

- Persones que participen al llarg de tot el procés
- Accions realitzades
- Impacte i seguiment de les xarxes socials i la web

Indicadors qualitius:

- Nivell d'implicació dels agents i ciutadania en general
- Nivell d'apropiació i identificació del procés participatiu
- Valoració dels agents i ciutadania en general

5. Les Metodologies participatives

Un procés d'aquestes característiques, que precisa del desenvolupament de tasques diverses i de la coordinació d'agents institucionals, socials, i econòmics, requereix una estructura metodològica adequada a la complexitat del projecte. És per això que es proposa la implementació del procés a través d'un conjunt de metodologies coordinades.

La NEGOCIACIÓ URBANA

La ciutat i el territori són espais complexos en els que intervenen nombrosos agents i interessos, moltes vegades contraposats. Per això hem de començar a ser capaços d'incorporar totes les perspectives (sectorials i generals) dins d'un marc integral que doni una resposta eficaç a les problemàtiques urbanes. Això implica impulsar processos de negociació urbana entre els tres grans grups d'agents que operen sobre el territori: ciutadania, Administració Pública i proveïdors (conjunt d'actors que abasta des de les empreses privades que aporten serveis, productes i solucions tecnològiques fins a aquelles entitats que aporten coneixements i sabers com poden ser les universitats o les entitats científiques).

Denominem “negociació urbana” a les dinàmiques de concertació entre agents. Sovint són dinàmiques complicades donat que cadascun dels actors que intervenen té necessitats, interessos, llenguatges i codis propis i diferents als altres. Sovint són relacions bilaterals de l'administració local amb els interessants, i per això convé anar forjant un reequilibri de poders en la presa de decisions i una acció més col·lectiva i pensada per al conjunt de la ciutadania.

En aquest sentit és important la figura del facilitador o mediador que faci d'interlocutor i garanteixi la comunicació entre els actors, un equip que sigui capaç de canalitzar les energies en la construcció col·lectiva d'un projecte comú de ciutat des d'una perspectiva integral.

ELS CANALS DE DIFUSIÓ, CIUTADANIA I PARTICIPACIÓ (DCP)

La metodologia participativa general s'estructura a través de tres canals de participació, paral·lels en les fases del projecte però transversals en el contingut. Aquests són la Difusió (D), suport a la Ciutadania (C) i el Projecte Participatiu (P) en si.

Amb aquesta triple estratègia es pretenen generar dinàmiques participatives més eficaces i completes, com a base per a una implicació més activa dels agents en el procés d'Unió de Cooperadors.

(D) DIFUSIÓ: El canal de Difusió aborda tant la visualització a nivell local i global del procés com la transparència del procés de la Unió de Cooperadors. També estableix l'aparador idoni, per les possibilitats que ofereixen les xarxes socials, internet i les noves eines digitals de difusió, sense obviar els mitjans de comunicació tradicionals. Una bona gestió de la difusió del projecte permet a la comunitat participant veure's reflectit en ell, generant sentiment d'orgull, de pertinença, tant cap al projecte com al propi procés participatiu.

(C) CIUTADANIA: L'Estratègia de Ciutadania treballa la identitat comunitària del procés de la Unió de Cooperadors així com la conscienciació respecte a la participació. Es tracta de desenvolupar activitats lúdiques i formatives presencials (tallers, xerrades, festes, etc.) que fomentin la participació ciutadana, la identitat de la ciutadania amb Unió de Cooperadors i la cohesió social, i a més serveixin com a font d'informació a integrar dins del desenvolupament del procés.

(P) PROJECTE PARTICIPATIU: El canal del Projecte Participatiu se centra a proposar models de gestió i disseny participatius. Aquest tipus de processos permeten integrar als agents en el procés de disseny des de l'inici.

Aquests tres canals resulten prou flexibles com perquè les estratègies a desenvolupar a través d'ells puguin ser determinades i acordades posteriorment amb l'equip de Govern municipal i/o els responsables del projecte designats.

6. Els Espais de participació

Són els espais on es desenvolupa la participació pròpiament i es vehicula tot el procés. Dirigits a una participació més continuada i qualitativa. En total es plantegen 5 espais classificats segons siguin presencials o digitals:

ESPAIS PRESENCIALS	<ol style="list-style-type: none">1. Grup Motor2. Tallers de participació3. Comissió de Seguiment
ESPAIS DIGITALS	<ol style="list-style-type: none">4. Web-Blog5. Xarxes socials

ESPAIS PRESENCIALS

GRUP MOTOR

Dins de la metodologia participativa, és necessari establir un espai o col·lectiu que prengui la iniciativa i impulsi la construcció col·lectiva d'un projecte comú més enllà dels interessos particulars de cada persona que participa. A aquest grup se li denomina «grup motor».

Es tracta d'un grup obert, en el qual la gent pot entrar i sortir, i que les seves dinàmiques tracten d'atendre als ritmes vitals de les persones que ho conformen (horaris de reunions, cures i efectives, etc.). Aquests grups són necessaris per a l'avenç i la consecució reeixida de qualsevol procés participatiu, mentre que permeten diluir interessos particulars o conflictes personals en benefici d'un projecte comú.

És de caràcter presencial i ciutadà i està format per actors identificats segons criteris de representativitat, diversitat, igualtat de gènere, ... Es realitzen una sèrie d'entrevistes amb els agents identificats amb l'objectiu de donar a conèixer el projecte, els objectius, el desenvolupament per una banda, i per l'altra recollir els interessos, la valoració, la implicació desitjada i la identificació d'altres actors.

Es constitueix a l'inici del procés agrupant a les persones més actives i motivades. Aquest equip mixt de persones, constituït per persones veïnes, professionals i tècniques són alhora font d'informació (ens ajuden a recaptar dades sobre el seu entorn i sobre les xarxes de relacions existents) i nucli del procés perquè treballa de forma continuada.

Treballa de forma continuada al llarg de tot el procés, participant del disseny i l'avaluació del mateix.

Afegim dues cites que il·lustren la finalitat d'aquest espai:

«En los 'grupos motores' por un lado se mezclan distintos sectores profesionales o voluntarios, con unas ideologías u otras, pero con algún objetivo concreto común y con metodologías participativas claras y acordadas por todo el grupo. [...] Estas tareas se colocan por encima de las ideologías o motivaciones particulares de cada persona o grupo, o sea, que cada cual se guarda su posición concienciadora 'en el bolsillo' Se está en la autoformación, en la creatividad colectiva, demostrando en la práctica del proceso, en la tarea concreta, quienes sirven mejor la acción y el conocimiento colectivo, y no tanto debates de principios teóricos. Sin duda puede haber unos espacios de Foros o Jornadas para estos debates, o puede haber unas Plataformas y Comisiones unitarias para que los representantes de la comunidad sigan el proceso, pero los 'grupos motores' no son eso, sino grupos de tarea conjunta que preparan, sirven y dinamizan al proceso más allá de sus diferencias.

VILLASANTE, T. R. (2014): *Redes de vida desbordantes. Fundamentos para el cambio desde la vida cotidiana*, Catarata, Madrid.

Una aportació interessant és el Mapa de Diversitat, que aprofundeix en el caràcter plural que vol ser el Grup Motor:

«Cuando ese espacio [el barrio] es el lugar donde se manifiesta una intensa diversidad sociocultural (en lo residencial, lo comercial, lo asociativo, lo comunitario, etc.) y donde se están desarrollando unos determinados procesos de diversificación (social, comercial, cultural, lingüística, religiosa, etc.) es crucial atender esta cuestión de forma más específica. En este sentido, uno de los aspectos sobresalientes a analizar, es la correspondencia o no entre esa caracterización socio-antropológica y etnográfica con el imaginario del barrio, tanto para sus residentes, como desde fuera. Un instrumento útil a este respecto es la elaboración de un Mapa de la Diversidad, ubicando en el plano toda la información disponible sobre grupos, zonas comerciales, asociaciones, etc

BUADES FUSTER, J. y GIMÉNEZ ROMERO, C. (Coord.) (2013): *Hagamos de nuestro barrio un lugar habitable: Manual de Intervención Comunitaria en Barrios*, Tirant Lo Blanch, Valencia

TALLERS DE PARTICIPACIÓ

Es proposen dos tallers de participació:

IMAGINACIÓ, amb l'objectiu de fomentar la identificació i apropiació amb el projecte d'Unió de Cooperadors, el treball sobre propostes d'usos i funcionalitat de l'equipament. Es realitzarà a través de dinàmiques de treball i lúdiques i la durada és d'una jornada.

GESTIONANT, és el segon taller on es treballarà models de gestió de l'espai, continguts, criteris de la Taula d'Usuaris i funcions. Es preveu la durada d'una jornada.

COMISSIÓ DE SEGUIMENT

Com a forma d'assegurar una correcta coordinació entre empresa consultora i entitat pública contractant, es proposa la creació d'una Comissió de Seguiment, amb reunions en cadascuna de les fases i entre les principals activitats participatives. A aquestes reunions assistiran: les persones responsable de l'Equipo Consultor al costat de representants polítics i tècnics municipals del Ajuntament de Gavà. Aquest Comitè serà l'encarregat de supervisar la bona execució de les accions, el compliment del contracte i la consecució dels objectius, a mesura que el procés es vagi desenvolupant.

ESPais DIGITALS

La tecnologia digital està preparada per transformar les ciutats, de fet, les aplicacions mòbils ja estan transformant les formes d'interacció de les persones amb la ciutat. El repte actual és integrar estratègies que fomentin la innovació tecnològica en els marcs de desenvolupament de les ciutats.

En aquest context, proposem la implementació coordinada de diverses eines de participació, que en conjunt configuren el que anomenem "una comunitat virtual". Es tracta d'un espai "on-line"

que progressivament habiliti espais digitals. D'aquesta forma la Comunitat Virtual inicial la constitueixen tots els elements que conformen l'espai de debat i participació en l'esfera digital del procés.

WEB-BLOG <https://uniocooperadorsgava.cat/>

Un blog és una eina molt més interactiva que una web i permet generar més fàcilment comunitat i participació entorn d'ell. En aquest sentit es desenvolupa un blog que compleix les següents funcions:

- Un bloc digital que es va monitoritzant i relatant tot el procés participatiu, de manera que es converteixi en una eina de transparència del mateix.
- Centralitza tots els continguts del procés: documentació, enllaços, cartografia digital, protocols de xarxes.
- Bolcat d'informació actualitzada i la difusió del material

XARXES SOCIALS (RRSS)

L'estratègia de debat i participació a través de les RRSS es recolza en la campanya de comunicació, de manera que els perfils digitals més actius a les xarxes seran claus per a la dinamització dels debats proposats. En concret es llançaran qüestions sobre les fites del procés i temàtiques destacades que s'aniran identificant en les diferents fases del procés per generar debat sobre elles. Aquests debats s'estructuraran a través de les diferents RRSS (com Twitter i Facebook) així com en els comentaris de les entrades de blog del procés.

Twitter @UnioCooperadors

<https://twitter.com/UnioCooperadors>

Etiqueta #CooperaGava

Facebook @UnioCooperadorsGava

<https://www.facebook.com/UnioCooperadorsGava/?fref=ts>

7. Els Instruments de Participació

Els instruments de participació són intrínsecs a la metodologia proposada, estant vinculats als diferents canals metodològics (difusió, ciutadania i projecte participatiu). Al·ludint a la clàssica piràmide de la participació, existeixen diversos nivells segons el grau d'implicació i intervenció de la ciutadania: des del simple accés a la informació, fins a la implicació en la gestió, passant per la consulta i la decisió conjunta.

Així doncs es proposa un ventall d'instruments de participació, que encara que amb diferent prioritat, atenen a les quatre escales de participació a través de les següents tècniques generals: informatives, qualitatives interactives, deliberatives i de concertació.

INFORMACIÓ I SENSIBILITACIÓ

- Campanya de comunicació i difusió
- Presentacions públiques
- Materials d'informació als equipaments municipals
- Imatge corporativa

TÈCNiques QUANTITATIVES I UNIDIRECCIONALS

- Enquestes digitals
- Espais interactius en equipaments municipals
- Participació a través de RRSS

TÈCNiques INTERACTIVES QUALITATIVES

- Entrevistes a agents de participació
- Sol·licituds d'aportacions a tècnics, professionals i persones expertes en els àmbits de treball
- Visita de l'espai, jornada de portes obertes

TÈCNiques DELIBERATIVES I DE CONCERTACIÓ

- Grup motor i sessions de treball
- Comissió de Seguiment i sessions de treball
- Debat amb persones expertes en els àmbits de treball
- Tallers participatius

8. Els AGENTS de participació

Com s'ha dit anteriorment, un procés de participació és important en sí mateix i no només en els resultats esperats. O dit d'una altra manera, els resultats seran en bona mesura segons hagi estat el mateix procés de participació. Perquè així sigui, és indispensable la primera fase d'identificació dels actors, juntament amb la definició de les regles de joc i l'elaboració de les metodologies.

Ja hem dit que l'espai públic aplega diversitat d'interessos i actors, per això en qualsevol procés de participació, com és el cas de la Unió de Cooperadors, la identificació dels agents esdevé clau.

Premisses a tenir en compte

- Quina és la finalitat del procés de participació: la definició dels usos i funcionalitat del centre d'Unió de Cooperadors
- Les realitats dels agents socials, econòmics i institucionals del territori (fortaleses, xarxes, implicació, capacitats, lideratges, representació,...)
- Les experiències i expectatives en processos de participació anteriors (tant per part dels actors institucionals com ciutadans)

- Qui i quants hi participen (no és tant important la quantitat com la representativitat)
- La complementarietat dels actors pel que fa a les seves finalitats, activitats, posicionament,...
- La diversitat pel que fa a edat, gènere, origen,... per tal que sigui el més representatiu possible de la societat de Gavà (recordar els apunts sobre el Mapa de Diversitat).

Quina és la tipologia general d'agents

- La ciutadania organitzada: associacions, entitats, col·lectius organitzats,... d'àmbit territorial o sectorial (social, cultural, de lleure, gent gran, joves,...)
- La ciutadania en general: persones a títol individual
- Els agents econòmics: organitzacions empresarials, sindicats, comerciants,
- Les institucions: administracions públiques (cal diferenciar entre l'àmbit polític i tècnic o professional)
- Persones significatives o expertes del territori o sobre una matèria que sigui de l'interès de l'objecte de treball